

12

Ääniopastuksen periaatteet liikennevalo-ohjatuissa risteyksissä Helsingissä (a-asia)

HEL 2024-013269 T 08 01 07

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää:

- hyväksyä jatkosuunnittelussa ohjeellisena noudatettavaksi ääniopastuksen periaatteet liikennevalo-ohjatuissa risteyksissä Helsingissä
- ääniopastuksen laajentamisen toteuttamisesta vuosina 2025-2029 niillä esteettömyyden erikoistason suojateillä, joilla se on teknisesti mahdollista, noin 300 000 € vuosikustannuksin
- toteuttamisen seurannasta Kaupunkiympäristölautakunnassa kahdesti seuraavan valtuustokauden aikana.

Esittelijän perustelut

Lähtökohdat

Kaupunkiympäristön toimiala on laatinut periaatteet ja suunnitelman ääniopastuksen laajentamiseksi liikennevalo-ohjatuissa risteyksissä Helsingissä Kaupunginvaltuuston 14.6.2023 tekemän päätöksen mukaisesti. Työ on tehty konsulttityönä, joka valmistui lokakuussa 2024.

Helsingin kaupunki aloitti järjestelmällisesti edistämään esteettömyyttä Helsinki kaikille -projektilla vuonna 2002 laatiessaan mm. esteettömyyteen liittyviä kriteerejä, suunnitteluohjeistuksia ja periaatteita. Vuonna 2012 kaupunginjohtaja perusti esteettömyysasioiden neuvottelukunnan, joka laati ensimmäiset esteettömyyslinjaukset (päivitetty vuonna 2022). Esteettömyyteen liittyvä lainsäädäntö on muuttunut vuoden 2012 jälkeen ja monet silloin laadituista linjauksista ovat nykyisin jo osa normaalia toimintaa.

Helsingin kaupungin esteettömyyden erikoistason ja perustason reititöt on päivitetty vuonna 2023 koko kaupungin alueella. Esteettömyystavoitteisiin liittyen liikennevalo-ohjattujen risteysten ääniopastuksen laajentaminen on ajankohtaista.

Helsingissä on noin 460 liikennevalo-ohjattua risteystä, joissa on yksi tai useampi suojatie. Tällä hetkellä noin 60 %:ssa näistä risteyksistä on ääniopastus vähintään yhdellä suojatiellä. Jos tarkastellaan suojateiden lukumäärää, niin noin joka kolmannessa Helsingin 1180:stä valo-ohjatusta suojatiestä on ääniopastus. Ääniopastus on yleensä asennet-

tu vähintään yhdelle risteuksen pääkadun ylittävälle suojatielle ottaen huomioon mm. joukkoliikenteen pysäkkien sijainnit. Lisäksi Helsingin kaupunki on tehnyt vuosien ajan yhteistyötä Helsingin ja Uudenmaan näkövammaiset ry:n kanssa. Olemassa oleviin liikennevalo-ohjattuihin risteyskiin ääniopastus on pyritty lisäämään yhdistyksen ja yksittäisten kaupunkilaisten toivomiin kohteisiin.

Ääniopastuksen periaatteet

Konsulttityössä laadittiin suunnitteluperiaatteet ja ohjeistus, joiden pohjalta ääniopastus on mahdollista toteuttaa yhdenmukaisesti liikennevalo-ohjattuihin risteyskiin ja erillisille suojateille. Työssä on esitetty periaatekuvat ääniopastuslaitteiden sijoittamisesta erityyppisillä suojateilla. Työhön sisältyi haastattelutilaisuuden järjestäminen näkövammaisten yhdistysten kanssa. Lisäksi työssä tehtiin esteettömyyden erikoistason reiteillä olevien liikennevalo-ohjattujen suojateiden ääniopastuksen nykytilanteen kartoitus ja selvitettiin päivitystarpeet.

Työssä laadittujen suunnitteluperiaatteiden mukaan ääniopastus asennetaan liikennevalo-ohjatussa risteyksessä aina pääkadun ja alueellisten kokoojakatujen ylittävälle suojateille. Lisäksi ääniopastus asennetaan kaikille esteettömyyden erikoistason reiteillä oleville suojateille. Perustason reiteillä ääniopastuksen edellytykset arvioidaan tapauskohtaisesti. Näkövammaisten yhdistysten haastattelutilaisuudessa nousi esiin tarve lisätä ääniopastuskoteloihin taktiiliset kohokuviot, joilla osoitetaan suojatien suunta sekä ylitettävien ajokaistojen lukumäärä ja tyyppi.

Ääniopastuksen laajentamisen suunnitelma

Nykytilanteen kartoituksen perusteella esteettömyyden erikoistason reiteillä on noin 500 liikennevalo-ohjattua suojatietä. Näistä ääniopastus puuttuu noin 320:ltä suojatieltä. Ääniopastuksen lisääminen nykyisiin risteyskiin on monessa kohteessa haastavaa. Opastus tulee toteuttaa siten, että suojatien käyttäjille ei tule epäselvyyttä siitä, mitä risteuksen suojatietä tai sen osaa ääni tarkoittaa. Ääniopastimia ei useimmiten ole mahdollista lisätä helposti jo olemassa oleviin liikennevaloristeysten pylväisiin niiden sijoittelusta johtuen. Ääniopastuksen lisääminen edellyttääkin usein kaivutöitä pylvässiirtojen tai uusien pylväiden asentamisen sekä sähkökaapeloinnin uusimisen vuoksi. Aina uusien pylväiden lisääminenkin ei ole mahdollista, jos niille ei olemassa olevasta katutilasta löydy sopivaa paikkaa siten, että myös esimerkiksi kunnossapitokalustolle jää riittävästi tilaa. Tarkemmassa risteyskohtaisessa liikennevalojen rakentamissuunnittelussa selviää, kuinka suureen osaan näistä 320:stä ääniopastus on mahdollista toteuttaa.

Konsulttityössä arvioitiin karkealla tasolla kustannukset, jotka aiheutuvat ääniopastuksen asentamisesta niille esteettömyyden erikoistason liikennevalo-ohjatuille suojateille, joilla ei tällä hetkellä ole ääniopastusta. Yhteensä kustannusten arvioitiin olevan noin 1,5 milj. euroa, josta työkustannusten osuus on noin 845 000 euroa ja materiaalikustannusten osuus noin 670 000 euroa. Lisäksi risteyskohtainen rakentamissuunnittelu, rakennuttaminen sekä liikennevalojen ohjelmointi edellyttävät omaa työtä. Työn yhteydessä arvioitiin, että ääniopastuksen asennukset olisi mahdollista toteuttaa viiden vuoden aikana, joka tarkoittaa noin 300 000 euron vuosikustannusta. Ylläpitokustannusten kasvua ei tässä työssä arvioitu.

Kaupunkiympäristön toimiala tulee toteuttamaan esteettömyyden erikoistason suojateiden ääniopastusten asentamisen vuosien 2025-2029 aikana niille liikennevalo-ohjatuille suojateille, joille se on mahdollista asentaa. Vuonna 2025 kohteina ovat ydinkeskustassa Mannerheimintien risteykset sekä Kauppatorin ja Esplanadien ympäristö. Esikaupunkialueella kohteena ovat kaupunki uudistusalueet, joista puutteita on Malmilla ja Kannelmässä. Sitä seuraavina vuosina työn alle otetaan vuosittain kohteita sekä kantakaupungin että esikaupungin alueelta. Kaupunkiympäristölautakunta seuraa työn etenemistä kahdesti seuraavan valtuustokauden aikana.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 16 luvun 1 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan lautakunta päättää yleis- ja asemakaavoituksen, liikenne- ja katusuunnittelun sekä muun maankäytön ohjaamisesta.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Paula Tuovinen, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 37093
paula.tuovinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Ääniopastuksen periaatteet liikennevalo-ohjatuissa risteyksissä Helsingissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano